

РОЗДІЛ 3 ГЕРМАНСЬКІ МОВИ

УДК 811.112.2:82-1

ВЛАСТИВОСТІ ІДІОСТИЛЮ ЙОАХІМА РІНГЕЛЬНАТЦА THE CHARACTERISTICS OF THE IDIOSTYLE OF JOACHIM RINGELNATZ

Бандурко З.В.,
*викладач кафедри німецької та романської філології
Херсонського державного університету,
аспірант кафедри німецької філології та перекладу
Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна*

У статті розглянуто властивості ідіостилю Й. Рінгельнатца як представника мистецького напрямку «Нова діловитість». Поезії Й. Рінгельнатца притаманні фактичність, об'єктивність, точність, лаконічність, повсякденність, іронічність, біографічність, про що свідчить використання топонімів, етнонімів, фітонімів, морської термінології тощо. Мова поезії Й. Рінгельнатца наближена до розмовної, відзначається використанням латинізмів, іншомовних слів, незначна кількість оказіоналізмів. Одиначні приклади фразеологізмів та символів, невелика кількість метафор та тропів відповідають естетичним принципам «Нової діловитості». Ритміко-композиційній будові поетичних текстів Й. Рінгельнатца властива складність.

Ключові слова: ідіостиль, Й. Рінгельнатц, композиція, лексика, «Нова діловитість», поетичний текст, ритм.

В статье рассмотрены свойства идиостиля Й. Рингельнатца как представителя художественного направления «Новая деловитость». Поэзии Й. Рингельнатца свойственны фактичность, объективность, точность, лаконичность, повседневность, ироничность, биографичность, о чем свидетельствует использование топонимов, этнонимов, фитонимов, морской терминологии и т.д. Язык поэзии Й. Рингельнатца приближен к разговорному, выделяется использование латинизмов, иностранных слов, незначительное количество окказионализмов. Единичные примеры фразеологизмов и символов, незначительное количество метафор и тропов соответствуют эстетическим принципам «Новой деловитости». Ритмико-композиционному построению поэтических текстов Й. Рингельнатца свойственна сложность.

Ключевые слова: идиостиль, Й. Рингельнатц, композиция, лексика, «Новая деловитость», поэтический текст, ритм.

The article describes the characteristics of the idiosyle of J. Ringelnatz as the representative of the cultural tenor "New Objectivity". Factuality, objectivity, accuracy, laconism, dayliness, irony, biography are peculiar to the poetry of J. Ringelnatz, which is testified by the usage of toponyms, ethnonyms, phytonyms, marine terminology etc. The language of the poetry of J. Ringelnatz is close to the spoken language. The usage of Latinisms and foreign terms, a trace of occasionalisms are notable. Single examples of phraseological units and symbols, trace of metaphors and tropes conform to the aesthetic principles of the "New Objectivity". Complexity resides the rhythmical and the compositional structure of the poetic texts of J. Ringelnatz.

Key words: composition, idiosstile, J. Ringelnatz, "New Objectivity", poetical text, rhythm, vocabulary.

Постановка проблеми. Йоахім Рінгельнатц (1883–1934 рр.) є відомим представником мистецького напрямку «Нова діловитість», який існував на початку ХХ століття у Німеччині за часів Веймарської республіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. «Нова діловитість» займає чільне місце в історії світового мистецтва, що зумовило чималу кількість лінгвістичних та літературознавчих досліджень закордонних науковців. Окрема незначна кількість наукових розвідок присвячена й творчості Й. Рінгельнатца [4; 5; 6; 7].

Постановка завдання. Попри значну увагу науковців до даного напрямку у різноманітних

сферах мистецтва та філософії, у тому числі у літературознавстві, існує ще чимало питань, які потребують вирішення. Наразі бракує розвідок, присвячених дослідженню ідіостилю окремих авторів, зокрема М. Калеко, Е. Кестнера, Й. Рінгельнатца, як у межах окремих напрямків лінгвістики, так і у комплексному вимірі та в їх порівнянні.

З огляду на зазначене вище, доцільним вважаємо аналіз ідіостилю поетичних текстів М. Калеко, Е. Кестнера та Й. Рінгельнатца (мовних, лінгвопоетичних та прагматичних складових). Тому метою запропонованої статті є визначення основних характеристик та специ-

фічних рис ідіостилю Й. Рінгельнатца. Завдання статті полягає в аналізі мовних та лінгво-поетичних властивостей поетичних текстів Й. Рінгельнатца. Матеріалом дослідження слугують 216 німецькомовних лірико-поетичних текстів Й. Рінгельнатца із поетичних збірок автора, виданих у різні роки, та окремі поетичні тексти з мережі Інтернет.

Виклад основного матеріалу. Поетичні тексти М. Калеко, Е. Кестнера та Й. Рінгельнатца становлять частину літературного доробку напряму «Нова діловитість», однак у поезії кожного з авторів знаходить своє відображення авторське світобачення, втілене у мовних знаках та особистій манері письма.

Як відомо, стиль письменника створює та відтворює індивідуально-виразні якості та співвідношення речей-образів, типові для творчої системи саме цього митця та відтворюється засобами ідіолекту, який є сукупністю мовних засобів індивідуального мовлення [1, с. 128, 211]. Окрім того, «майстер слова... намагається «видобути» з кожної мовної одиниці максимальний семантико-стилістичний ефект і разом з тим уміло реалізувати її експресивні потенції. Лише тоді авторське висловлення вражає своєю точністю та образністю. Якщо вдається таке щасливе поєднання..., тоді можна говорити про індивідуальний стиль мовлення (ідіолект)» [2, с. 27].

Своєрідність поєднання авторських емоцій та інтенцій із можливостями мови й поезики створює точність та образність кожного окремого висловлення та поетичного тексту у цілому, а отже, ідіостиль кожного автора.

Поезії Й. Рінгельнатца притаманні фактичність, об'єктивність та точність, лаконічність, іронічність та повсякденність. Його «поетичні тексти віддзеркалюють власне різноманітне життя у багатьох нюансах, оскільки Й. Рінгельнатц, який постійно писав та описував, «стискував» своє життя. Місцевості, міста та люди, про які він дізнавався, можна знайти у його поетичних текстах, де виникла яскрава мозаїка спогадів» [7, с. 85]. У ліриці Й. Рінгельнатца лише зрідка є довгі рядки або довгі слова у римі, хоча для нього характерна складна структура метру. Його поетичні тексти часто нагадують ескізи, нариси, написані під впливом певних подій або вражень, які пережив автор, наявна і філософічність, яка часто проявляється в останніх рядках поетичного тексту [7, с. 86].

Одну із головних властивостей поезії Й. Рінгельнатца становить значна біографічність, яка, на відміну від творчості М. Калеко

та Е. Кестнера, передається найбільше у ліриці Й. Рінгельнатца.

Про все це свідчить, зокрема, чимала кількість лексичних одиниць, які позначають топоніми, етноніми, фітоніми, зооніми та орнітоніми, а також хрематоніми (сукупність власних назв окремих унікальних предметів, витворів людини або природи; тотожні власні назви серій предметів з однаковими денотатами [3, с. 103]), переважна більшість яких властива не лише Німеччині, але й віддзеркалює різноманітність усього світу:

*Daddeldu ging nachmittags wieder an Land,
Wo er ein Renntiergeweih, eine Schlangenhaut,
Zwei Fächerpalmen und Eskimoschuhe erstand.
Das brachte er aus Australien seiner Braut.*

(Ringelatz, „Vom Seemann Kuttel Daddeldu“);
Er schenkte ihm Feigen und sechs Stück Kolibri
<...>

(Ringelatz, „Die Weihnachtsfeier des Seemanns Kuttel Daddeldu“);

*Die andre Seite – gab sie an –
Sei das Gebirge Hindostan
Und ihre große Rundung sei
Bestimmt die Delagoabai.*

*Von ihrem schmalen Ende vorn
Erklärte sie, es sei Kap Horn.* (Ringelatz, „Die Badewanne“);

*Es stehen die Litfaßsäulen
Verstreut, den Leuchttürmen gleich,
Und lassen vom Wind sich umheulen
Und werden im Regen ganz weich.* (Ringelatz,

„Die Litfaßsäulen“);

*Als ich abends den Zoo verließ,
Entdeckte ich noch ein Tier. Das hieß
Thar;*

*Himalaja. Es war
Wunderbar.* (Ringelatz, „Thar“);
*Die Nacht war kalt und sternenklar,
Da trieb im Meer bei Norderney*

Ein Suahelischnurrbarthaar. (Ringelatz, „Logik“);

*Man baute um mich eine Art von Dock.
Mit Strebestützen im 16. Stock
Eines Wolkenkratzers von Rockefeller.* (Ringelatz,

„Der Athlet“).

Оскільки Й. Рінгельнатц довгий час працював мореплавцем, у його поетичних текстах можна зустріти морську термінологію різноманітних сфер вживання:

*Das Schiff hatte Fässer geladen
Und Passagiere im Zwischendeck.
Mittags stieg eine Negerin
In das Matrosenlogis. / <...> /*

Da legte die Kartenlegerin

*Die Karten, die ihn betrafen,
An Deck und murmelte vor sich hin. (Ringelnatz,
„Die Kartenlegerin“);
Natur gewordene Planken
Sind Segelschiffe. – Ihr Anblick erhellt
Und weitet unsre Gedanken. (Ringelnatz,
„Segelschiffe“);
Eine Bark lief ein in Le Haver,
Von Sidnee kommend, nachts elf Uhr drei.
Es roch nach Himbeeressig am Kai,
Und nach Hundekadaver. / <...> /
Ging er weiter – kreuzte topplastig auf wilder
Fahrt.
Achtzehn Monate Heuer hatte er sich zusammen-
gespart.
(Ringelnatz „Vom Seemann Kuttel Daddeldu“);
Im Kielwasser eines Dampfers auf See
Ersäuft ein vertrocknetes Röschen.
(Ringelnatz, „Lied aus einem Berliner
Droschkenfenster“).*

Певну незначну кількість поетичних текстів
Й. Рінгельнатца за їх ідейно-тематичним спря-
муванням вважаємо автобіографічними (4,62%),
але лише умовно, оскільки не слід забувати про
художню вигадку та ліричне «Я» поета, від імені
якого ведеться розповідь, наприклад, поетичний
текст „Meine alte Schiffsuhr“:

*In meinem Zimmer hängt eine runde,
Alte, achteckige Segelschiffsuhr.
Sie schlägt weder Glasen noch Stunde,
Sie schlägt, wie sie will, und auch nur;
Wann sie will. Die Uhrmacher gaben
Sie alle ratlos mir zurück;
Sie wollten mit solchem Teufelsstück
Gar nichts zu tun haben.
Und gehe sie, wie sie wolle,
Ich freue mich, weil sie noch lebt. / <...> /
Nachts, wenn ich still vor ihr hocke,
Dann höre ich mehr als Ticktack.
Dann klingt was wie Nebelglocke
Und ferner Hundswachenschnack.
Und manche Zeit versäume
Ich vor der spukenden, unkenden Uhr;
Indem ich davon träume,
Wie ich mit ihr nach Westindien fuhr.*

У поетичних текстах Й. Рінгельнатца ми
можемо знайти переважно окремі вислов-
лення, які є можливим відображенням біографії
письменника:

*Übrigens: Würzen liegt nicht weit daneben,
Die Stadt, wo meine Mutter mich gebar.
(Ringelnatz, „Dresden“);
(Die Herren erreichten ihr Zimmer nimmer.
Eigentlich war die Sache noch schlimmer.*

*Ich selbst war nämlich bei den Studenten –
Doch lassen wir es dabei bewenden.)
(Ringelnatz, „Das Schlüsselloch“);
Ach, ich hab' die ganze letzte Nacht
Rumgegrübelt, was ich Dir
Geben könnte. Schließ deshalb nur eine
Allerhöchstens zwei von sieben Stunden,
Und zum Schluß hab' ich doch nur dies kleine
Lumpige beschißne Ding gefunden.
Aber gern hab ich für dich gewacht.
Was ich nicht vermochte, tu du's: Drücke du
Nun ein Auge zu.
Und bedenke
Daß ich Dir fünf Stunden Wache schenke.
Laß mich auch in Zukunft nicht in Ruh.
(Ringelnatz, „Zu einem Geschenk“);
Das Schiff, auf dem ich heute bin,
Treibt jetzt in die uferlose,
In die offene See. – Fragt ihr: "Wohin?"
Ich bin nur ein Matrose. (Ringelnatz, „Schiff“);
Ein betrunkenen, lachender Neger
Schenkte dich mir; du lustiges Kleines, <...>.
(Ringelnatz, „An meinen Kaktus“).*

У цілому поетичні тексти Й. Рінгельнатца
мають громадянське (46,76%), філософське
(28,71%) та урбаністичне (7,41%) ідейно-тема-
тичне спрямування.

Мова поезії Й. Рінгельнатца значно наближена
до розмовної, про що говорить використання слів,
словосполучень розмовної лексики, навіть фамі-
льярних та грубих слів, у тому числі несхваль-
ного чи зневажливого значення:

*„Sie faule, verbummelte Schlampe!“
sagte der Spiegel zur Lampe. (Ringelnatz, „Lampe
und Spiegel“);
Ich gebe zu, daß ich den Anlaß gab.
Ich war besoffen wie noch nie seit Wochen.
Verzeiht mir, was ich ge-, zer- und verbrochen
Und daß ich Fips mit Wachs beträufelt hab'.
(Ringelnatz, „Entschuldigungsbrief“);
Und wenn das Schiff mit euch ersauft,
Dann seid ihr himmeltief getauft,
Unschuldige, glückliche Tiere. (Ringelnatz,
„Babies“);
Jedoch sie sagt: "Baron, Sie sind
Ein dickes Schweinigen." (Ringelnatz, „Der
Mann, der...“);
Ein Bogen strich die Geige.
Und Stumme tranken Luft.
Mich streiften nasse Zweige.
Und irgend jemand sagte "Schuft". (Ringelnatz,
„Leere Nacht“);
Wenn der Pfaffe unter meine Röcke schießt,
Sagt die Alte, werd' ich Geld bekommen.
(Ringelnatz, „Chansonette“).*

Використання слів іншомовного походження та латинізмів передає досвідченість автора, зосереджує увагу читача на думці автора, але не впадає в очі, не порушує ритміко-композиційну та естетичну виразність поетичних текстів:

„*Two shillings*“ – *oder ein Kleidungsstück, Sie zeigt auf wollene Sachen.* (Ringelnatz, „Die Kartenlegerin“);

Als ich den ersten wieder fand:

Shake hands, du ledernes Luder!

(Ringelnatz, „Fand meinen einen Handschuh wieder“);

Living or dead – Mir riecht sich das gleich.

(Ringelnatz, „Was die Irre sprach“);

Deine Ehre, zum Beispiel, ist nicht dasselbe

Wie bei Peter dem Großen L'honneur. (Ringelnatz, „Ansprache eines Fremden an eine Geschminkte vom dem Wilberforce monument“);

Mit Cumberland, und vis-à-vis

Sitzt von den Krankenschwestern

Die sinnlichste. (Ringelnatz, „Silvester“);

Und so nahm ich Abschied von die Stücke.

Ging mit einem Schoner nach Iquique,

Ohne jemals wieder ihr Gebein

Auszugraben. Oder anzufassen. (Ringelnatz, „Seemannstreue“);

Er hat sich mit einem Salto mortale

Aus dem Leben

Über ein Felsengeländer

Hinweggeben. (Ringelnatz, „Zum Aufstellen der Geräte“).

Й. Рінгельнатц використовує латинізми та іншомовні слова і у назвах поетичних текстів задля досягнення естетичного задоволення, символічності, інакомовності чи навіть іронічного забарвлення, натяку чи вказівки на тему чи ідею твору: „*Babies*“, „*Zehn Mark, my dear*“ (англійська мова); „*Chansonette*“, „*Laufschritt-Couplet*“ (французька мова); „*Meine Musca Domestica*“ (латинська мова).

Використання оказіоналізмів є незначним, однак деякі з них є примітними й іноді навіть важкими для інтерпретації, як-от перший рядок поетичного тексту „*Seemannstreue*“: *Nafikare necesse est*. Даний вислів, можливо, створений автором на основі частини крилатого латинського вислову «*Navigare necesse est, vivere non est necesse*». Слова «*nafikare*» не існує у латинській мові, однак ми можемо виявити його граматичні характеристики – неозначена форма дієслова, I дієвідміна. Тобто, цей вислів можемо інтерпретувати як «деяка дія є необхідною» та, беручи до уваги поетичний текст, може актуалізувати імплікатуру +>

Geschlechtliche Verhältnisse sind notwendig. Схожу думку поділяють й інші дослідники [6, с. 82]. У більшості ж випадків оказіоналізми є легкими для сприйняття та зрозумілими:

Und lass deine Melodien lenken

Von dem freigegebenen Wolkengezupf.

(Ringelnatz, „Sommerfrische“).

Was ist denn Leben?

Ein ewiges Zusichnehmen und Vonsichgeben. –

(Ringelnatz, „Kniebeuge“);

Der Fußballwahn ist eine Krank-

heit, aber selten, Gott sei Dank.

Ich kenne wen, der litt akut

An Fußballwahn und Fußballwut.

(Ringelnatz, „Fußball (nebst Abart und Ausartung)“);

Drüben am Walde

Kängt ein Guruh – -

Warte nur balde

Kängurst auch du.

(Ringelnatz, „Abendgebet einer erkälteten Negerin“);

Würde der Mond noch monder, die Sonne noch sonner,

So würden die Menschen vielleicht noch drehlicher, als sie schon sind.

(Ringelnatz, „Gewitter“).

Й. Рінгельнатц іноді називає у поетичних текстах власне прізвище, немовби говорячи від третьої особи, відокремлюючи себе самого від власного ліричного героя або застосовує апозіопезу, в якій все ж таки можна зрозуміти алюзію автора на самого себе:

Doch begegnen Ringelnatzen

Hässlich alte Fraun mit Katzen,

Geht er schnell drei Schritt zurück.

Denn er sagt: Das bringt kein Glück.

(Ringelnatz, „Schöne Fraun mit schönen Katzen“);

Gott bewirke Dir

Alle Deine Schritte;

Ja, das wünschen wir;

Deine Freunde und darunter (bitte)

Dein ... (Ringelnatz, „Gedicht zum 40. Geburtstag“).

Sie sang, so schien

Es mir, für mich, für Ringelnatz. / <...> /

Nachtigall, / <...> /

Ich weiß, daß du

Nicht Verse suchst von Ringelnatz.

(Ringelnatz, „Am Sachsenplatz: Die Nachtigall“);

Ще одним прикладом є поетичний текст „*Olympische Hymne*“ – акровірш, в якому перша літера кожного рядка утворює ім'я *Joachim Ringelnatz*, хоча поетичний текст був написаний під псевдонімом *Erwin Christian Stolze*.

Відзначаємо одиничні випадки використання фразеологізмів та символів, невелику кількість метафор та тропів загалом, що відповідає естетичним принципам «Нової діловитості» та свідчить про намагання автора описувати, насамперед, предмети, явища та події, оточуючий світ.

Фразеологізми вказані автором зазвичай дослівно, хоча іноді вони можуть бути дещо змінені задля використання як частини речення або дотримання структури поетичного тексту:

Ja, alte Liebe, die rostet nicht!

(Ringelnatz, „Ein Nagel saß in einem Stück Holz“);

Aller Anfang ist schwer.

(Ringelnatz, „Stimme auf einer steilen Treppe“);

Heute ging mir beim Kofferflicken die Nagelschere Entzwei. Not bricht Eisen. – (Ringelnatz, „Berlin“).

Поетичний текст Й. Рінгельнатца „Großer Vogel“ розповідає про солов'я, який гарно співає лише на волі. Тут соловей слугує втіленням метафори поетів та співаків, є символом гарної пісні, найкращого витвору митця, який може з'явитися лише на волі:

Die Nachtigall ward eingefangen,

Sang nimmer zwischen Käfigstangen.

В окремих поетичних текстах зображені неживі предмети, переважно за допомогою персоніфікації, які часто є відображенням стосунків людей, наприклад, „Lampe und Spiegel“, „Die Badewanne“, „Die Ameisen“, „Ein Nagel saß in einem Stück Holz“, „Ein männlicher Briefmark erlebte“, „Ohrwurm und Taube“, „Es war ein Brikett, ein großes Genie“, „Die Schnupftabaksdose“ тощо.

Стосовно ритміко-композиційної будови поетичних текстів Й. Рінгельнатца, зазначаємо чималу складність. Переважна більшість поетичних текстів у силабо-тонічній системі віршування (96,76%) написана у поєднанні різностопних двоскладових віршових розмірів (89,35%), серед яких переважає поєднання різностопних ямбів у межах одного поетичного тексту (87,04%). Така зміна віршового розміру підтверджує принципи «Нової діловитості», передає плинність та уривчастість думок автора або підкреслює важливість окремих думок, звертає на себе особливу увагу читача та здійснює перлокутивний ефект.

У деяких поетичних текстах, написаних поєднанням віршових розмірів, спостерігаємо їх градацію: чітке чергування (наприклад, поетичні тексти „Sehnsucht nach Berlin“, „Ruf zum Sport“ тощо), різке спадання (поетичні тексти „Ehrgeiz“, „Ein ganzes Leben“, „Trost an eine Mutter“, „Trüber Tag“, „Shakespeare“) чи зростання віршового розміру в останньому версі (поетичні тексти

„Entschuldigungsbrief“, „Zum Wegräumen der Geräte“, „Zehn Mark, my dear“), рамку із віршових розмірів (поетичний текст „Wer hört ein Stäubchen lachen?“, „Es ist besser so“).

Серед ямбів (6,95%) найчастотнішими за використанням є чотиристопний ямб (3,24%) та п'ятистопний ямб (2,32%). Використання хорею (0,46%) та тонічної системи віршування (3,24%) є незначним.

Композиційні прийоми та типи композиції використовуються досить часто у поєднанні між собою (6,02%). Найчастотнішими із них є кільце вірша (поетичного тексту) (7,41%), анафорична композиція (6,48%) та рефрен (3,24%). Однак, переважній більшості поетичних текстів Й. Рінгельнатца характерна відсутність особливих типів композиції та композиційних прийомів (74,54%), внаслідок чого композицію поетичних текстів визначаємо за їх строфічною будовою.

Окремі поетичні тексти складаються із певної кількості строф одного квалітативного значення – двох, трьох чи чотирьох і т.д. катренів (28,70%), секстин (3,70 %) тощо. Але переважну більшість поетичних текстів становить поєднання строф у різноманітній кількості та якості – від моновірша до шістнадцятирядника, об'єднаних між собою у різних варіантах (64,82%).

Можлива також і градація у поєднанні строф: строфи, які складаються із певної кількості версів, сполучені зі строфами із поступовим чи різким збільшенням („Ein Herz laviert nicht“, „Schlummerlied“, „Und auf einmal steht es neben dir“, „Großer Vogel“) або зменшенням кількості версів („Drei Tage Tirol“, „An einem Teiche“, „Einer meiner Bürsten“, „Leere Nacht“, „Leise Maschinen“); чітке чергування строф із різною кількістю версів („Nächtlicher Heimweg“); чітке схематичне розташування чи поєднання строф („Die Überholten“, „Ein ehemaliger Matrose fliegt“, „Leid um Pascin“); рамка зі строф („Die Frau mit der Reiherfeder“, „An der Alten Elster“, „Freunde, die wir nie erlebten“, „Nachtgalle“) тощо.

Окремі поетичні тексти написані зі строфами із більшою кількістю версів, які, однак, можна розкласти на строфи із меншою кількістю версів. Наприклад, одна зі строф поетичного тексту „Zum Schwimmen“ складається із 24 версів, які утворені чітким почерговим поєднанням двох катренів та восьмирядників. 26 версів однієї зі строф поетичного тексту „Die Weihnachtsfeier des Seemanns Kuttel Daddeldu“ утворені поєднанням катрену, терцетів, п'ятирядників та шестирядника.

Серед типів римування найчастотнішим є сплетене римування (73,61%), поруч з яким вико-

ривуються перехресне (19,45%) та суміжне (4,63%).

Висновки. Таким чином, поезії Й. Рінгельнатца притаманні фактичність, значна біографічність, об'єктивність та точність, повсякденність, лаконічність та іронічність, про що свідчить використання різних онімів, морської термінології різноманітних сфер вживання. Мова поезії наближена до розмовної

завдяки наявності слів, словосполучень розмовної лексики, однак використовуються і слова іншомовного походження, латинізми та okazionalizmi. Відзначаємо одиничні випадки використання фразеологізмів та символів, невелику кількість метафор та тропів загалом, складну структуру ритміко-композиційної будови, що відповідає естетичним принципам «Нової діловитості».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Виноградов В.В. О теории художественной речи. М.: Высшая школа, 1971. 240 с.
2. Жайворонок В.В. Національна мова та ідіолект. Мовознавство. 1998. № 6. С. 27–34.
3. Ткаченко Г.В. Историчні засади появи терміна хремотонім і межі хремотонімного поля. Слов'янський збірник. 2014. Вип. 18. С. 98–106.
4. Doering S. „Turnsprache laßt uns reden“ – Die Turngedichte von Joachim Ringelnatz. Ringelnatz! Ein Dichter malt seine Welt. Göttingen: Wallstein. 2000. S. 101–108.
5. Essen, G. von „Für das alles hatte ich Augen“ – Gewaltimaginationen bei Joachim Ringelnatz. Ringelnatz! Ein Dichter malt seine Welt. Göttingen: Wallstein. 2000. S. 92–100.
6. Schäfer-Weiss D., Versemann J. Mi no savi oder Kannitverstan – Ringelnatzens „sehr ernste Scherze“ mit fremden Sprachen. Ringelnatz! Ein Dichter malt seine Welt. Göttingen: Wallstein. 2000. S. 79–84.
7. Walsdorf A. „Wenn ich einen Anfang wüßte – säng ich ein Lied aus Inmirland“. Zu den Gedichten von Joachim Ringelnatz. Ringelnatz! Ein Dichter malt seine Welt. Göttingen: Wallstein. 2000. S. 85–91.

УДК 811.112.2:398.91

ТИПИ МОДИФІКАЦІЙ У ПРИСЛІВ'ЯХ (НА МАТЕРІАЛІ НІМЕЦЬКОМОВНИХ ПОЛІТИЧНИХ ПРОМОВ)

TYPES OF MODIFICATIONS IN PROVERBS (BASED ON GERMAN POLITICAL SPEECHES)

Бараняк М.М.,

*викладач кафедри германської філології
та зарубіжної літератури*

Житомирського державного університету імені Івана Франка

Сьогодні існує багато спроб систематизувати варіативні зміни у прислів'ях. Статтю присвячено визначенню та аналізу типів модифікацій у прислів'ях. З'ясовано головні причини трансформування пареміологічних одиниць з огляду на їх характерні позиції та функції у тексті. Стаття слугує спробою систематизації різних типів трансформацій у прислів'ях. Матеріалом дослідження стали прислів'я, вжиті у промовах та виступах політиків Німеччини.

Ключові слова: фразеологічні одиниці, прислів'я, модифікація, субституція, елімінація.

На сегодняшний день существует много попыток систематизировать вариативные изменения в пословицах. Статья посвящена определению и анализу типов модификаций в пословицах. Выявлены основные причины трансформации единиц паремииологии с учетом их характерных позиций и функций в тексте. Статья служит попыткой систематизации различных типов трансформаций в пословицах. Материалом исследования стали пословицы, использованные в речах и выступлениях политиков Германии.

Ключевые слова: фразеологические единицы, пословицы, модификация, субституция, элиминация.

To date, there are many attempts to systematize variation changes in proverbs. The article is devoted to the definition and analysis of modification types in proverbs. The main reasons for the transformation of paremiological units are determined due to their characteristic positions and functions in the text. The article serves as an attempt to systematize various types of transformations in proverbs. The proverbs used in speeches of German politicians were used as the materials for the research.

Key words: phraseological units, proverb, modification, substitution, elimination.